

Sosyal Medyada Siber Zorbalık, Trollük ve Linç Kültürünün Sinemaya Yansıması: The Hater Filmi İncelemesi

The Reflection of Cyber Bullying, Trolling and Lynching Culture on Social Media to Cinema: The Hater Movie Review

Gülşah GÖNÜLŞEN¹

Araştırma Makalesi / *Research Article*

Geliş Tarihi / *Received*: 09.03.2022

Kabul Tarihi / *Accepted*: 21.06.2022

Doi: 10.48146/odusobiad.1085392

Atıf / Citation: Gönülşen, G., (2022). “Sosyal Medyada Siber Zorbalık, Trollük ve Linç Kültürünün Sinemaya Yansıması: The Hater Filmi İncelemesi” ODÜSOBİAD 12 (3), 2105-2134 Doi:10.48146/odusobiad.1085392

Öz

Sosyal medya, bireyleri kimliksizleştirerek gerçek dünyada, esas kimlikleriyle yapmaya cesaret edemeyecekleri eylemleri sanal ortamda gerçekleştirebilmelerini kolaylaştırmaktadır. Bu eylemlerden bazıları, sosyal medyanın büyük problemleri olarak kabul edilebilecek siber zorbalık, trollük ve yoğun linç girişimlerinin oluşturduğu linç kültürüdür. Sosyal medyanın karanlık yüzünü açığa çıkaran bu eylemler hem sanal hem de gerçek dünyada ciddi sorunlara yol açabilmektedir.

Bunlar ve benzeri eylemlerin sosyal medyada popüler hale gelmesi ve olumsuz sonuçlarının açık bir şekilde görülmesi ile birlikte sosyal medyanın bu karanlık yüzü, sinema filmlerine de konu olmaya başlamıştır. Filmler, bir yönüyle toplumu yansıttıklarından ve bireylerin, toplumsal sorunları algılamasında bir aracı görevi gördüğünden, çeşitli olayların filmlerde nasıl ele alındığının incelenmesi önem taşımaktadır.

Bu çalışmada; siber zorbalık, trollük ve linç kültürünün sinemaya nasıl yansıdığının The Hater filmi üzerinden incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla film, doküman incelemesi ve betimsel analiz yöntemleri kullanılarak çözümlenmiştir. İncelemenin sonucunda karakterin siber zorbalığı gerçekleştirme nedenleri, gösterdiği siber zorbalık ve trollük karakterleri ve linç kültürüne neden olan bileşenler tespit edilmiştir. Filmde, genel zorbalığa neden olan olayların siber zorbalığı da tetikler şekilde ele alındığının ve toplumsal sorunların trollüğü ve linç kültürünün oluşmasını kolaylaştırır şekilde yansıtıldığının belirlenmesi de çalışmanın önemli sonuçları arasındadır.

Anahtar Kelimeler sosyal medya, siber zorbalık, trollük, linç kültürü, linç etme, trolleme, sinema, film.

¹ Doktora Öğrencisi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, E-mail: gulsah3526@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9927-4113

Abstract

Social media disidentifies individuals and has made it easier for them to perform actions in the virtual environment that they would not dare to do in the real world. Some of these actions are the lynching culture created by cyberbullying, trolling and intense lynching attempts, which can be considered as the big problems of social media. These actions, which reveal the dark side of social media, can be brought about serious problems in both the virtual and real world.

As these and similar actions have become popular on social media and their negative consequences have clearly been seen, this dark side of social media is also have started to be the subject of movies. It is important to examine how various events are handled in films, since films reflect society in one way and act as a mediator in individuals' perception of social problems.

In this study; it is aimed to examine how the culture of cyberbullying, trolling and lynching is reflected in the cinema through the movie The Hater. For this purpose, the movie was analyzed using document analysis and descriptive analysis methods. As a result of the examination, the reasons of the character's realizing cyberbullying, the cyberbullying and trolling characters which he showed, and the components that cause the lynching culture have been determined. Determining that the film had handed that the events that cause general bullying in a way that triggers cyberbullying, and social problems are reflected in a way that facilitates the formation of trolling and lynching culture, is among the important results of the study.

Keywords social media, cyberbullying, trolling, lynch culture, lynching, trolling, cinema, movie.

Giriş

Gelişen internet teknolojileri ve sosyal medyanın, birçok yeniliği ve avantajı da beraberinde getirerek hayatı kolaylaştırdığı yadsınamaz bir gerçektir. Ancak sosyal medyanın, zamanla masum bir eğlence veya enformasyon paylaşım ortamı olmaktan çıkması ve hayatın her alanında etkili bir hale gelmesi, onun tehlikeli ve zararlı yönlerinin de ayyuka çıkmasına sebep olmuş, sosyal medyanın barındırdığı birtakım özellikler, bazı bireyler tarafından kötüye kullanılmaya başlanmıştır.

Bu özelliklerden bir tanesi; sosyal medya üzerinde yaratılan sanal kimliklerin gerçek kimliği yansıtmaz zorunluluğunun bulunmaması ve anonim kalabilme imkanındır. Kim olduklarının bilinmemesinden veya tespit edilmesinin zor olacağı düşüncesinden faydalanan bireyler, gerçek dünyada yapmaya çekinecekleri davranışları sosyal medyanın sanal dünyası üzerinde rahatlıkla sergileyebilmektedir. Başkalarına yönelik nefret söylemlerinde bulunmak ve saldırganca tavırlar göstermek "siber zorbalık" olarak adlandırılan bu davranışlardan bazılarıdır. Kimi kullanıcılar, sahip oldukları sahte kimliklerle, çeşitli yöntemler kullanarak diğer bireyleri ve toplumu, düşmanca tutumlar içerisinde oldukları kişi veya gruplara karşı kışkırtmaya çalışmakta, sosyal medya dilinde yaygın olan bir ifadeyle "trollük" yapmaktadırlar. Trollerin bu amaçlarının başarıya ulaşması halinde diğer bireyler de hedefteki kişi veya

gruplara karşı saldırganlaşabilmekte ve bu da hedefe yönelik bir linç girişiminin başlamasına sebep olmaktadır.

Sosyal medyanın, git gide daha fazla yüzünü göstermeye başlayan bu karanlık tarafı, sinema filmlerine de konu olmaya başlamış ve birçok filmde sosyal medyanın birey veya toplum üzerindeki büyük ve olumsuz etkileri yansıtılmaya başlamıştır. Bu çalışmada; sosyal medyada gerçekleştirilen siber zorbalık, trollük ve linç kültürünün sinemaya nasıl yansıtıldığı “The Hater” filmi üzerinden incelenecektir.

Hem bireyleri kasıtlı olarak kışkırtma amacıyla yapılan trollüğün hem de linç kültürünün temelinde saldırgan ve zorbaca tavırlar bulunduğundan çalışma, siber zorbalık kavramı temelinde ve siber zorbalığın nedenlerini açıklamak için geliştirilen kuramlardan biri olan Genel Gerginlik Kuramı bağlamında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın problemi; filmde siber zorbalık, trollük ve linç kültürünün nasıl işlendiğidir. Bu bağlamda amaç; filmde, siber zorbalığın ve trollüğün nasıl yansıtıldığını, linç kültürünü başlatan bileşenlerin neler olduğunu ve hedefte kimlerin bulunduğunu tespit etmektir.

Çalıştığı bir sosyal medya ajansında, hedef alınan kişi veya gruplara karşı diğer kullanıcıları kışkırtarak linç girişi yaratmak için trollük yapan bir bireyi konu alan The Hater filmi, çalışmanın amacına tam olarak uyduğu için seçilmiştir. Amaca bağlı olarak araştırma soruları şu şekilde belirlenmiştir:

- Genel Gerginlik Kuramı bağlamında; filmde, bireyi siber zorbalığa iten nedenler olarak neler gösterilmektedir?
- Kahraman, hangi siber zorbalık türlerini göstermektedir?
- Paylaşılan gönderilerin içeriği ve ifade biçimlerine göre kahraman, hangi trollük özelliklerini göstermektedir?
- Linç girişi kimlere veya hangi gruplara yapılmaktadır?
- Linç kültürünü oluşturan bileşenler nelerdir?

Bu soruların temelinde çalışma, iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmanın dayandırıldığı kavramsal çerçeve üzerinde durularak sosyal medyanın sinemaya yansımalarına değinilecektir. İkinci bölümde ise The Hater filmi, betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenecektir. Çalışma; siber zorbalık, trollük ve linç kültürü kavramlarını birlikte ele alarak bir film üzerinden inceleyen, literatürdeki tek çalışma olması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca literatürde, bu film üzerinden gerçekleştirilen herhangi bir çalışmaya da rastlanmamıştır.

Siber Zorbalık, Trollük ve Linç Kültürü Kavramları

Siber Zorbalık Kavramı

Siber zorbalığı tanımlamadan önce zorbalık kavramına değinmek gerekmektedir. En genel tanımıyla zorbalık; güç dengesizliği ile oluşan ve tekrarlayan saldırgan davranışlar olarak ifade edilebilmektedir (Smith, 2016, s. 519). Siber zorbalık ise bir kişi veya grup tarafından kendisini kolaylıkla savunamayacak bir durumda olan başka bir birey ya da topluluğa karşı elektronik iletişim yolları vasıtasıyla zaman

içerisinde ve tekrar tekrar, kasıtlı olarak gerçekleştirilen olumsuz eylem veya tavırlardır (Smith, vd., 2008: 376).

Tanımlarından da anlaşılabilirdiği gibi; siber zorbalık, birçok yönden, çoğunlukla geleneksel zorbalık olarak adlandırılan fiziksel, sözel ve ilişkisel zorbalıktan farklılık göstermektedir. Sanal platformlarda kimliğin saklanabilmesi, zorbanın mağdur ile istediği zaman ve mekânda iletişime geçebilmesi, kısa sürede pek çok kişiye erişilebilmesi, mağdur hakkındaki olumsuz içeriklerin uzun süreler boyunca başkalarının erişimine açık tutulabilmesi ve yüz yüze iletişim biçiminin gerektirdiği unsurlardan sıyrılabilme fırsatlarının bulunması, siber zorbalığı geleneksel zorbalıktan ayırmakta, daha tehlikeli bir hale sokmakta ve kontrol edilmesini zorlaştırmaktadır (Campbell, 2005: 5).

Başka bir deyişle siber zorbalıkta; bir başkasına yönelik tehdit, taciz ve aşağılama içeren paylaşımlarda bulunma ve hakaret gibi tavırlar görülmektedir (Dinç Kırılı, 2020, s. 25). Bunun yanı sıra siber zorbalık; diğer kişilerin e-postalarını izni olmadan okumak, şifrelerini ele geçirmek, utanç verici mesajlar yollamak ve fotoğraflarını çekip yayınlamak gibi davranışları da kapsamaktadır (Erdur Baker & Kavşut, 2007: 33).

Willard (2007, s. 281), siber zorbalık türlerini şu şekilde belirlemiştir:

Karalama: Bir bireyin itibarını zedelemek amacıyla onun hakkında acımasız dedikodular göndermek veya paylaşmak.

Kimliğe bürünme: Birinin başını belaya sokmak amacıyla başka biriymiş gibi davranarak o kişiyi kötü gösteren materyalleri online olarak yayınlamak ve başkalarıyla paylaşmak.

İfşa ve hile: Herhangi birinin bir sırrını veya onun utanmasına sebep olacak bilgilerini çevrimiçi olarak yayınlamak.

Dışlama: Bir başkasını, bilerek herhangi bir gruptan (arkadaş listesi gibi) hariç tutmak.

Kışkırtma: Çevrimiçi platformlarda öfkeli ve kaba bir dil içeren mesajlar kullanarak kavga yaratmak.

Taciz: Sürekli olarak, rahatsızlık veren veya cinsel içerikli ya da aşağılayıcı mesajlar yollamak.

Siber taciz: Kişiyi zarar vermeye yönelik tehditler içeren göz korkutucu mesajları tekrar tekrar göndermek.

Yiğit & Seferoğlu (2017: 20) ise bir literatür taraması yaparak siber zorbalık ile ilişkilendirilebilecek faktörleri araştırmışlardır. Çalışmanın sonucunda siber zorbalığın; cinsiyet, gizlilik hissi, ahlaki çözüleme, geleneksel zorbalık, interneti kullanım sıklığı, ailevi ilişkiler, siber mağduriyet, empati ve algılanan sosyal destek değişkenleri ile bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Siber zorba, hedefindeki kişinin bir yakını veya online ortamdaki bir yabancı olabilmektedir. Bu kişiler, kendi isimlerini kullanarak siber zorbalık yapabilecekleri gibi isimsiz/anonim olarak da bu eylemleri gerçekleştirebilmektedirler. Siber zorbalık, kötü ilişkilerin misillemesi, önyargılar veya nefret gibi duygularla gerçekleştirilebildiği gibi, bunu oyun olarak gören ve eğlenceli bulan kişiler de bulunmaktadır. Kişilerin sosyal medya üzerinde görünmez olduklarını ve cezalandırılmayacaklarını düşünmeleri, sebep oldukları zararlar hakkında net bir geri dönüş alamadıkları için sonuçlarının farkında olmamaları ve internetin sunduğu demokratik ortamda istenilen her şeyin söylenebileceğinin düşünülmesi, bireyleri siber zorbalığa teşvik eden etmenlerdir (Willard, 2007: 282).

Siber zorbalığın, mağdur üzerinde yarattığı sonuçlar, geleneksel zorbalıkta olduğu kadar anında ve net bir şekilde görülme de zorbanın tahmin edebileceğinin çok ötesinde ve ciddi olabilmektedir. Hiçbir şekilde masum olarak kabul edilemeyecek siber zorbalık davranışı sonrasında zorbalığa uğrayan mağdur kişi veya kişiler birçok yönden olumsuz olarak etkilenmekte; hatta kimi zaman mağdurun kendini öldürmesi veya öldürülmesiyle de sonuçlanabilmektedir.

Genel Gerginlik Kuramı ve Siber Zorbalık İlişkisi

Siber zorbalığın nedenlerini açıklamayabilmek amacıyla kullanılan kuramlardan biri olan genel gerginlik kuramı; Agnew tarafından 1992 yılında ortaya konmuştur. Bu kurama göre bireyin, zorbalık içeren eylemlerde bulunmasının nedenleri; belirlenen hedeflere ulaşma yolunda engellenmek veya başarısız olmak, değer verilen herhangi bir şeyi kaybetmek, ondan uzaklaştırılmak ve olumsuz bir durumla tehdit edilmektir (Aktaran, Sanchez, 2016, s. 8). Bu üç neden de kişinin çeşitli olumsuz duygular hissetmesine sebep olabilmektedir. Öfke, bu duygular arasında, bireyi intikam alma hissine yöneltmesi ve harekete geçmesini tetiklemesi bakımından öne çıkmaktadır (Akgül, 2018: 16). Bu durumlardan biri veya birkaçıyla karşılaşan bireyler, eğer sorunla başa çıkabilme kaynakları da sınırlıysa, gerginliği yenebilmek için bir başkaldırma ve intikam amacıyla suça karışabilmektedirler (Moon, vd. 2008: 585).

Agnew (2001: 344)'e göre; suça karışma veya yol açma olasılığını yükselten etmenler arasında hedeflere ulaşılamaması, ebeveynlerin reddedilmesi, çocukluk dönemine dayanan istismar geçmişi, ebeveynlerin etkisiz olması, işsizlik, evsizlik suç mağduru olma, zorbalığa ve ayrımcılığa uğrama bulunmaktadır. Siber zorbalık da bir siber suç olarak değerlendirildiğinden bu davranışı, genel gerginlik kuramı bağlamında irdeleyebilmek mümkündür.

Jang ve arkadaşları (2014), gerçek dünyada zorbalığa maruz kalmanın, siber zorbalık davranışını etkileyip etkilemediğini genel gerginlik teorisini temel alarak incelemişlerdir. Gençler üzerinde gerçekleştirilen bu çalışmada çevrimdışı zorbalık mağduriyetinin siber zorbalık davranışını önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya göre; gençleri siber zorbalık davranışına iten gerginlik nedenleri arasında; okul ve ders stresi, ebeveyn stresi, maddi yetersizlik gibi stres kaynakları bulunmaktadır.

Patchin & Hinduja (2011), hem geleneksel hem de siber zorbalığın nedenlerini, genel gerginlik kuramı bağlamında irdelemişlerdir. Genç ergen bireyler örnekleminde gerçekleştirilen ve akademik, finansal stres faktörleri ile zorbalığa katılım arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmanın sonucunda; kızgınlık ve hayal kırıklığı hissi yaşayan katılımcıların her iki zorbalık türüne de katılımının yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bu çalışmanın önemli vurgu noktalarından biri, daha önce siber zorbalığa uğramış olmanın da siber zorbalığın bir yordayıcısı olması ve genel gerginlik kuramının, her iki zorbalık türünü de açıklamaya uygun olmasıdır.

Lianos & Mcgrath (2017) ise interneti aktif olarak kullanan genç-yetişkinlerle yaptıkları anket çalışmasında genel suç teorisi ve genel gerginlik teorisini temel almış ve çalışmanın sonucunda ankete katılanların yüzde sekseninin bu davranışa en az bir kere katıldığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra düşük özdenetime sahip ve öfke kontrolü sağlamakta zorluk çeken bireylerin siber zorbalığa daha yatkın olduklarını saptamışlardır. Çalışmanın dikkate değer diğer sonuçları ise yaş ve cinsiyet değişkeninin de siber zorbalık davranışı üzerinde belirleyici olduğudur. Buna göre genç erkek bireyler, diğerlerine göre siber zorbalığa katılmaya daha fazla eğilimlidir. Bu durumun bilgisayar başında daha fazla zaman geçirmeye ilişkili olduğu da söylenmektedir. Ayrıca genel gerginlik kuramının, siber zorbalık nedenlerini açıklamada yeterli olduğu bir kez daha test edilmiştir.

Birey, yalnızca kendisi başkalarına karşı saldırgan tutumlarda bulunmakta kalmayıp diğer kullanıcıları da hedefindeki kişiye karşı kışkırtmaya çalışarak onları da siber zorbalığa yönlendirdiğinde hedefe yönelik bir linç girişimi başlamasına sebep olmaktadır. Kişinin, genellikle anonim bir kimlikle gerçekleştirdiği, yoğun nefret söylemi, kışkırtıcı ve ortalık kızıstırıcı ifadeler içeren bu davranışlar "trolleme" olarak adlandırılmaktadır.

Sosyal Medyada Trol ve Trolleme

Trol kelimesinin kökeni temel olarak İskandinav mitolojisine dayanmaktadır. Mitolojiye göre; köprü altlarında saklanan ve insanları kandırmak veya saldırmak üzere bekleyen cüce veya dev formundaki yaratıkları tanımlamak üzere kullanılan bir terim olan trol kavramı, günümüz sanal dünyasında da sosyal platformlara katılarak başkalarına saldırmak için fırsat yaratmaya çalışan kişiler için kullanılmaktadır (Doğan vd., 2017, s. 890). Rachamilla (2021) "Trolling and Its Impact On Social Media" isimli yazısında trolü, "çatışma ve münakaşa yaratma niyetinde olan kişi" olarak tanımlamaktadır. Yazara göre trol davranışları arasında; kışkırtıcı tartışmalar yaratma, hakaret kullanımı, saldırgan mesajlar gönderme ve karakter suikastı bulunmaktadır.

Birçok farklı tanıma sahip olan trolleme kavramı ise genellikle olumsuz olarak değerlendirilen çeşitli çevrim içi davranış türlerine karşılık gelmektedir (Hopkinson, 2013, s. 8). Hardaker, trol kavramını açıklamaya yönelik gerçekleştirdiği çalışmasında, akademisyenler ve sosyal medya kullanıcılarının farklı tanımlarından yola çıkarak trollemeyi, "başkalarını çatışmaya sokmak amacıyla kışkırtıcı yorumların yayınlanması" olarak ifade etmektedir (Hardaker, 2010, s. 224).

Hardaker, çalışma kapsamında incelenen tanımların sezgisel olduğunu belirterek gerçek verilerin analizine dayanan bir tanımlama yapabilmek için gerçekleştirdiği bu çalışmasında iki bin kullanıcı yorumunun analizi bağlamında trollemenin birbiriyle ilişkili dört temel özellik barındırdığı sonucuna ulaşmıştır. Forum kullanıcılarının algıladığı şekle göre bu özellikler; aldatma, saldırganlık, bozma ve başarıdır. Aldatma; kimliğin gizlenmesini ifade ederken, saldırganlık; başkalarını, diğerlerine saldırmaya teşvik etmek veya sinirlendirmek amacıyla gerçekleştirilen kötü niyetli davranışları ifade etmektedir. Üçüncü özellik olan bozma; dikkat çekmek veya tepki toplamak amacıyla konunun bağlamından uzak veya tekrarlayan gönderilerdir ve son olarak başarı; trolün kışkırtmasının istenen öfkeli tepkiyi ortaya çıkarıp çıkarmayacağına bağlıdır (Hardaker, 2010: 225-233).

Trol ve trolleme kavramlarını açıklarken bireyleri trolleme yapmaya yani trollüğe iten sebeplere de değinmek yerinde olacaktır. Rachamilla (2021) yukarıda değinilen yazısında, dijital sağlığı teşvik eden bir kuruluş olan End Now Foundation tarafından yapılan bir çalışmaya da değinmektedir. Trolleme davranışlarının üç yıl boyunca incelendiği çalışmada bireyleri, trolleme davranışına yönelten en büyük nedenin psikolojiye bağlı sorunlar olduğu saptanmıştır. Çalışmaya göre; trollük yapan birçok kişinin bu davranışlarının altında istismarcı bir çocukluk geçmişi, ruh sağlığı sorunları, cinsel sorunlar, siyasi veya kişisel düşmanlık yatmaktadır.

Trolleme davranışları genel olarak online platformlar üzerinde olumsuz etkileri bulunan sapkın davranışları ifade etmektedir. Bunlar; hedefteki grupları aşağılama, damgalama, küçük düşürme gibi trolleme olaylarıyla zarar veren davranışlardır. Bununla birlikte bazı troller ideolojik olarak da yönlendirilmektedirler. Bu troller, var olan sosyal sorunları körüklemeye veya sosyal ve politik olarak marjinalleştirilmiş grupları desteklemeye çalışmaktadır. Çeşitli yapılarıdaki bu trol davranışlarını yönetmek için bağlama duyarlı stratejilere gerek duyulmaktadır (Sanfilippo, vd., 2017).

Bishop, tüm trollerin kötü niyetli olmadığına, iyi bir amaçla trollük yapan kişilerin de bulunduğuna dikkat çekerek iyi olan trolleri “şeref trolleri”, kötü olan trolleri ise “alev trolleri” olarak adlandırmaktadır. Şeref trolleri, başkalarına yardım edebilmek için yapıcı bir şekilde paylaşımda bulunan troller iken alev trolleri, başkalarına zarar vermek amacıyla online platformlardaki bireylere yönelik kötü veya aşağılayıcı mesajlar paylaşan trolleri ifade etmektedir (Bishop, 2012, s. 208). Bishop, trolleri karakter tiplerine göre 4 ana kategoride incelemektedir. Bunlar; kinciler (haters), kışkırtıcılar (Lolcows), konuşmayı sevenler (Bzzzters) ve gözetleyicilerdir (eyeballs).

Tablo 1: Trol kimlikleri ve özellikleri (Bishop, 2012: 209; 2014: 12).

Trol Grupları	Trol Kimlikleri	Trol Özellikleri
Kinciler	E-vinger (İntikamcı)	Çevrimiçi bir toplulukta biri veya birileri tarafından haksızlığa uğrayan ve intikam almayı amaçlayan bir türdür. Bu troller, haksızlığa uğradıklarını hissettiklerinde o

		topluluğa veya kullanıcılara herhangi bir şekilde zarar vermenin yollarını aramaktadır.
	Iconoclast (Dini veya kültürel sembol ve anıtlara, politik veya dini hislere planlı saldırganlık)	Kendilerinin diğerlerinden uyumsuz duruma düşmelerine sebep olan "zihin kancası" olarak gördükleri dünya görüşlerini altüst etmek ve "gerçekleri" herkesin görmesini sağlamak amacıyla paylaşımlarda bulunan trollerdir.
	Snert (Saygısız)	Kendi hastalıklı eğlenceleri için başkalarını rahatsız etmek amacıyla paylaşımlar yapan trollerdir. Daha çok asosyal bireyler bu grupta yer almaktadır.
Kışkırtıcılar	Big Man (Büyük Adam)	Çevrimiçi ortamda düzen oluşturmaya çalışan güçler tarafından yönlendirilirler. Büyük adam trolü, başkalarına kendi dünya görüşünü benimsetmek ve destekletmek için hoşlarına gidebilecek içerikler göndermektedir.
	Ripper (Yırtıcı)	Başkalarında kendisine karşı yanlış bir empati duygusu oluşturmak amacıyla kendi kendini küçümseyen trollemelere katılan trollerdir.
	Chatroom Bob (Sömürücü)	Diğerlerinin güvenlerini kazanıp sömürü yaparak onları çıkarları doğrultusunda yönlendirebilmek amacıyla trollük yaparlar.
Konuşmayı Sevenler	MHBFY Jenny (Arabulucu)	Hayatın daha kolay ve komik yönlerini başkalarına gösterebilmek ve başkalarının uzlaşmasına yardımcı olmak endişeleriyle trollük yaparlar.
	Wizard (Dâhiler)	Yaratıcı yönleri güçlü olan kişilerdir. Mizah etkisi olan içerikler üreterek paylaşırlar.
	Flirt (Flörtözler)	Bu troller, sosyal gücü yüksek kişilerdir ve başkalarının sosyalleşmesine yardımcı olmak için hafif alay içerikli paylaşımlar yaparlar.
Gözetleyiciler	Lurker (Gizli Meraklı)	Gözetleme dürtüsüyle hareket eden bu troller, reklamları ve beğen butonlarını tıklar,

		kamuoyu yoklamalarını veya kullanıcı övgü puanlarını değiştirir veya kazara sessiz aramalar yapar.
	Troll (Trol)	Başkalarını eğlendirmek, çevrimiçi topluluğa biraz eğlence ve yaramazlık katmak amacıyla paylaşım yapan kişilerdir.
	Elder (Deneyimli)	Bu kişiler, çevrimiçi ortamdan kaçış eğilimi göstermektedirler ve yeni gelen üyeleri de topluluktan kaçırmaya yönelik davranışlarda bulunurlar.

Bugün troller, şirketler, hükümetler ve diğer pek çok farklı grup tarafından dedikodu yayma, yanlış bilgiler yaratma ve paylaşma gibi aldatıcı uygulamalarla başkalarının düşüncelerini manipüle etmek maksadıyla kullanılabilmektedirler (Mihaylov, vd., 2015, s. 310). Troller, online ortamlarda aktif durumdalarken yıkıcı bir şekilde davranan kişilerdir ve mağdurlarının rahatsızlığından ve hayal kırıklığından zevk almanın yanı sıra internetteki diğer kullanıcılarla da oyun oynamaktadırlar (Buckels, vd., 2014: 3).

Forumlar ve sosyal medya gibi online ortamlarda eylemlerini gerçekleştiren troller, paylaşımların doğruluğu ve güvenilirliği hususunda diğer kullanıcıların hassaslığının farkındadırlar ve bu hassasiyetten yararlanarak onların verdikleri tepkilerden beslenmektedirler. Sosyal medyanın sağladığı anonimlik özelliği sayesinde troller, çekinmeden bir kişiyi veya grubu hedef gösterebilmektedir (Mercimek, vd., 2015 : 71).

Bu noktada siber zorbalık ve trollük arasındaki gözle görülür ilişkiyi de ele almak gerekmektedir. Aralarında, trollüğün her zaman kötücül amaçlar taşıması ancak siber zorbalığın tamamıyla art niyet içermesi gibi farklılıklar olsa da hem siber zorbalık hem de trollük, başkalarının algılarını şekillendirme ve onları kendi amaçları doğrultusunda hareket ettirebilme gibi önemli özellikler bakımından benzeşmektedir. Özellikle bilgi akışı ve etkileşimin yüksek olduğu sosyal medyada içeriğin doğruluğundan emin olmak daha zor olduğundan hedef göstericilik kolaylaşmaktadır. Bu durum da çoğu zaman, hedef gösterilen kişi veya gruba karşı diğer kullanıcıların, saldırgan bir tutum oluşturmaya ve bir linç girişiminin başlamasına sebep olmaktadır.

Sosyal Medyada Linç Kültürü

Sosyal medyanın yarattığı simülasyon dünyasında bireylerin sanal kimliklerinin gerçeği yansıtmaz zorunluluğunun bulunmaması ve bunu istedikleri gibi oluşturabilme imkanı, trolleme eylemini olduğu gibi siber zorbalığı da kolaylaştırmaktadır. Anonimlik fırsatının getirdiği kimlik gizleme özelliği,

trollerin ve siber zorbaların işlerini kolaylaştırırken siber zorbalığa maruz kalan bireylerin mağduriyetini artırmaktadır (Keskin, 2018).

Yoğun nefret söylemi içeren gönderilerin kolayca üretilerek paylaşılabildiğini sağlayan sosyal medya, söylemlerin yöneltildiği bireylerin kolayca linç edilebilmesine imkan tanımaktadır (Karakış, 2020, s. 13). Trol hesapların (kimisi zaman gerçek, bireysel hesapların) rahatlıkla, belirli bir kişi veya kuruma karşı başlattıkları, siber zorbalık içeren saldırganca paylaşımlar, sosyal medya üzerinde bir anda yayılarak o kişi veya kuruma yönelik, troller ve diğer bireyler tarafından bir linç girişiminin oluşmasına sebebiyet verebilmektedir.

Herhangi bir bireye veya gruba yasal bir yargılamaya dayandırılmaksızın ortaya atılan bir suç nedeniyle zarar verme veya girişimde bulunma linç kavramı ile ifade edilmektedir. Yargısız bir ceza olarak da adlandırılabilir linç, bir ihlalcıyı cezalandırmak ya da korkutmak için gerçekleştirilen ve resmi olmayan grup kontrolünün aşırı bir biçimidir (Arjun & Rai, 2018: 35).

Linç kültürünü yaratan bileşenler; hedefe yönelik gerçekleştirilen şiddetin yaygınlığı ve yoğunluğudur. Bunu besleyen etmenler ise bir kültürün temelinde var olan hedef gösterme, "günah keçisi" bulma arzusu, kutuplaşma, sorunlara şiddet yoluyla çözüm bulma gibi davranışlardır (Aloğlu, 2018: 93).

Sanal ortamda kullanıcılar, tek başlarına iken gerçekleştirmeyecekleri, onaylamayacakları nefret söylemleri ile linç kültürünün bir parçası olabilmektedir. Çoğunluk psikolojisinin verdiği sorumsuzluk hissi ile herhangi bu durumdan herhangi vicdanen bir rahatsızlık duymamaktadır. Toplumsal bağlamda o kişi veya grup bir tehdit olduğundan yok edilmesi meşruiyet kazanmaktadır (Türk, 2017, s. 464).

Binark ve arkadaşları (2015, s. 125), "Türkiye'de Twitter'da Trol Kültürü" isimli çalışmalarında sosyal medyada var olan trol hesapların, bir kişi veya topluluğa yönelik linç girişimi başlatılmasındaki etkisini; Sanatçı Aylin Aslım'ın, kendisini bir sosyal medya trolü olarak tanımlayan ancak Twitter'da kendi adı ve soyadı ile var olan Cihat Akbel isimli kullanıcı ile girdiği tartışma sonrasında Cihat Akbel ve arkadaşlarının oluşturduğu #özürdileaylinaslim hashtagi ile hem troller hem de Cihat Akbel'i savunan diğer kişiler tarafından linç girişimine maruz kalması örneğiyle açıklamaktadır.

Saka (2016), siyasi troller olarak nitelendirilen "Aktroller" üzerine yaptığı araştırmasında, bu kavramın, Gezi Parkı olayları ve Yolsuzluk Operasyonu sonrasında kullanılmaya başladığını belirtmektedir. Çalışmaya göre Aktroller, rakiplerine saldırmak için örgütlenmekte ve hedefe yönelik bir linç kampanyası başlatmak amacıyla kullanılmaktadırlar.

Arjun & Rai (2018) tarafından yapılan ve siber zorbalık, sosyal kırbaqlama, sosyal medya trollüğü ve sosyal medyada linç kültürünün yer aldığı siber suçlara yönelik araştırmasında bu suçların, karşıdaki kişiye verilen zarara göre kategorize edilebileceğine değinerek her kökenden insan veya topluluğun sosyal medya linçine maruz kalabileceğine dikkat çekmektedir. Kişilere yönelik yapılan bu saldırıların

sonuçları üzerinde de duran yazarlar; saldırıların, bireylerin sosyal medya hesaplarını kapatmasına, depresifleşmesine, pasifleşme ve hatta intihar etmesine neden olabildiğini belirtmektedirler.

Yazarlar, sosyal medyada başlayan saldırıların siber dünyadan çıkarak fiziki dünyaya da sirayet ettiğini, orada başlayan saldırıların daha sonra tehdide dönüştüğünü ve öldürülmeye sonuçlanabildiğini, Gazeteci Gauri Lankesh örneği ile açıklamaktadır. Sosyal medyada önce linç uğrayan, daha sonra tehdit edilen ve en son da karşıt görüşleri nedeniyle öldürülen Lankesh, ölümünden sonra bile sosyal medyada linç edilmeye devam etmiştir (Arjun & Rai, 2018: 361). Bu durum; linç kültürünün ulaşabileceği boyutu göstermektedir.

Günümüzde, git gide artan bir biçimde bunlara benzer birçok örnek olay yaşanmaktadır. Sadece sanatçılar veya siyasiler ya da tanınmış kişiler değil, herhangi bir birey de bir anda linç kültürünün hedefi haline gelebilmektedir. Sosyal medyanın yarattığı bu ve buna benzer sorunlar, haberlere ve akademik çalışmalara olduğu kadar sinema filmlerine de konu olmaktadır.

Sosyal Medyanın Karanlık Yüzünün Sinemaya Yansımaları

Sosyal medya yaygın olarak kullanılmaya başlandığından beri, temasında sosyal medya bulunan birçok film yapılmıştır. Bu platformların yalnızca bir eğlence aracı olmaktan çıkarak karanlık yüzünü göstermesiyle birlikte filmlerde de sosyal medyanın insan hayatındaki olumsuz etkilerine odaklanmaya başlamıştır. “The Circle”, “The Social Dilemma”, “Die Influencers Die”, “Friend Request”, “Unfriended” ve “The Hater” bu filmlerden sadece birkaçıdır (Montti, 2020).

Çakır (2020), gençlerin sosyal medya aracılığıyla maruz kaldığı siber zorbalığı, “Unfriended: Dark Web” filmi üzerinden incelediği çalışmada; filmde, siber zorbalık eylemlerinin bütününe görülebildiği, öne çıkan davranışların ise “karalama”, “kışkırtma” ve “sanal takip” olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Unfriended: Dark Web filminin incelemesine yönelik bir başka çalışma ise Lee ve arkadaşları tarafından 2021 yılında gerçekleştirilmiştir. İnternet sitelerindeki siber suç eylemlerini film üzerinden inceleyen bu çalışmada göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak filmdeki gerçeklik, temsil ve ideoloji tespit edilmeye çalışılmıştır. İnceleme sonucunda filmdeki ana ideolojik unsurların feminizm, liberalizm, kapitalizm, ırk, sınıf ve materyalizm olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada ise sosyal medyada son derece yaygın olan siber zorbalık, trollük ve linç kültürü “The Hater” filmi üzerinden incelenecektir. Literatürde bu filme yönelik olarak yapılan bir incelemeye rastlanmamış olması, çalışmaya özgünlük katmaktadır.

The Hater Filmi İncelemesi

Filmin Künyesi

- Orijinal İsmi: Hejter
- Yayın İsmi: The Hater

- Senaryo: Mateusz Pacewicz
- Yapımcı: Jerzy Kapuscinski
- Ortak yapımcılar: Malgorzata Jurczak, Anna Limbach-Uryn, Jakub Szurmiej
- Oyuncular: Maciej Musialowski (Tomasz Giemza), Vanessa Aleksander (Gabi Krasucka), Danuta Stenka (Zofia Krasucka), Jacek Koman (Robert Krasucka), Agata Kulesza (Beata Santorska), Maciej Stuhr (Pawel Rudnicki), Piotr Cyrwus (Maciej Szozda), Wiktoria Filus (Volunteer).
- Yapımı: 2020, Polonya
- Süre: 2 saat 16 dakika (beyazperde.com).

Film Özeti

Hukuk fakültesi öğrencisi olan Tomasz Giemza, intihal yaptığı gerekçesiyle okuldan atılır ve diğer insanlar tarafından da garip biri olduğu gerekçesiyle dışlanır. Bu durum, zaten saplantılı ve kindar halinin daha da körüklenmesine sebep olur. Giemza, kendisine burs veren ailenin kızı Gabi Krasucka'ya da tutkulu bir şekilde aşiktir. Hem saygınlık kazanabilmek hem de Gabi'nin gözüne girebilmek için kişiler hakkında karalama kampanyaları düzenleyen bir sosyal medya ajansında çalışmaya başlar.

Teknolojiyi ve sosyal medyayı kullanmakta ve algı oluşturmakta çok başarılı olduğu anlaşılan Giemza, kısa sürede işinde yükselir ve bir belediye başkanı adayı olan Pawel Rudnicki'nin seçim kampanyalarını çökertmesi istenir. Giemza, görevi başarabilmek için bir şekilde Rudnicki'nin yanında çalışmaya başlar, bir yandan da sosyal medya üzerinden kendisi hakkında linç kampanyası oluşturabilmek için ona destek olan solcu gruplar ve karşıt olan sağcı gruplar arasında gerilimler başlatacak paylaşımlarda bulunur. Giemza'nın başlattığı linç kampanyası, kısa sürede büyüyerek şiddetin, sosyal medyadan gerçek dünyaya taşınmasına neden olur.

The Hater Filmi Betimsel Analizi

Çalışmada doküman incelemesi ve betimsel analiz yöntemi bir arada kullanılmıştır. Veriler, doküman incelemesi yöntemi kullanılarak toplanmış ve literatürde değinilen siber zorbalık nedenleri, siber zorbalık türleri, trollük özellikleri ve linç kültürü bileşenleri bağlamında değerlendirilmiştir. Doküman analizi hem basılı hem de elektronik materyalleri gözden geçirmek veya değerlendirmek için sistematik bir prosedürdür. Bir çalışmanın parçası olarak sistematik değerlendirme için kullanılabilecek belgeler; kitaplar, filmler, videolar gibi çok çeşitli olabilmektedir (Bowen, 2009, s. 27).

Betimsel analiz ise toplanan verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuyla buluşturulmasıdır. Çoğu betimsel analizde veriler önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, sınıflandırılan verilere ilişkin bulgular özetlenir ve özetler ise araştırmacının öznel birikimi ile yorumlanır (Baltacı, 2019 s. 379).

Çalışmada, doküman analiziyle elde edilen veriler ile genel gerginlik kuramına göre bireyi zorbalığa iten nedenlerin neler olduğu; kahramanın, Willard (2007)'ın belirlediği siber zorbalık türlerinden ve Bishop (2012)'un belirlediği trol özelliklerinden hangilerini taşıdığı ve filmde linç kültürünü oluşturan bileşenlerin neler olduğu tespit edilerek betimsel analiz için çerçeve oluşturulmuştur. Ayrıca ilgili araştırma sorusuna bağlı olarak (soru 4) linç kültürüne kimlerin maruz kaldığına da değinilmiştir.

Siber Zorbalık Nedenleri Bağlamında Analiz

Değer Verilen Bir Uyarının Kaybedilmesi

Film, Thomasz'ın dekan tarafından çağırılarak okuldan atılması ile başlamaktadır. Dolayısıyla daha ilk anda Thomasz, değer verilen bir uyarını kaybetmiştir.

Thomasz “Son derece katı ve haksız muamele gördüğümü düşünüyorum.”

Profesör “Diğer öğrencilere göre daha mı kötü muamele gördün?”

Thomasz “Ben demiyorum, siz diyorsunuz profesör.”

Profesör “Şöyle ifade edeyim; makaleyi kendin yazmış olsan da konuyu öğrenmeyip başkasına yazdırmış olsan da intihal intihaldir.”

Thomasz “Soruları şimdi bile cevaplayabilirim. Bu yılki tüm konuları öğrendim.”

Profesör “Yazın sözlü sınavla dersi geçebilirdin, bunu yapmamayı seçtin.”

Thomasz: “Maalesef bunu yapamazdım. Okul masraflarım için çift mesai yapmak zorundaydım.”

Dekan “Thomsz bir latin atasözü vardır. Söz uçar, yazı kalır.”

Thomasz “Yalvarırım bana bunu yapmayın.”

Dekan “Hukuk fakültesinde hukuka aykırı davrandın. Sana gerçekten yardım edemem, okuldan atılman kesinleşti.”

Bu diyalogda, Thomasz'ın mağduriyetinin vurgusu ve dekan ve profesörün katı tutumları göze çarpmaktadır. Bu sayede Thomasz'ın “haklı sebeplerinin” ilk andan seyirciye kabul ettirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Thomasz, bir diğer kaybı ise aşık olduğu ve o, kendisini fark edebilsin diye işe girdiği Gabi'den uzaklaştırılarak yaşamıştır. Thomasz'ın zaten tuhaf bir çocuk olduğunu düşünen Krasucka ailesi, okuldan da atıldığını öğrendikten sonra kızlarının, Thomasz ile görüşmesine izin vermez. Gabi'nin kendisini sosyal medyadan da engellediğini gören Thomasz, Krasucka ailesinin evine onlar yokken girerek bir özür mektubu bırakır ve bir de dinleyici yerleştirir ve onları sürekli olarak dinlemeye başlar.

Zofia Krasucka “Zavallı çocuk, ruh hastası...”

Gabi "Görüşüp her şeyi açıklığa kavuşturmak istiyor."

Robert Krasucka "Gitmeyeceksin değil mi? Gabi lütfen, çocuk hastalık derecesinde yalancı. Musallat olur yakarı bırakmaz. Çocuk sorunlu, ailesinden geliyor. Seni kötü etkiliyor. Nata'nın doğum gününde uyuşturucu kullandığınızı gördüm"

Zofia Krasucka "Baban haklı, seni böyle kullanmasına izin veremezsin."

Gabi "Tabi"

Thomasz "İnanamıyorum (ağlar)."

Krasucka ailesinin mektubu bulup okuduktan sonra geçen bu diyalogu dinleyen Thomasz, intikam amacıyla, Krasucka ailesinin iş birliği içerisinde olduğu Rudnicki'nin karalama kampanyaları için daha çok çalışmaya başlar. Thomasz, en büyük trollük çalışmalarından birini ise Gabi'nin bir başkasıyla beraber olduğunu ve onu tamamen kaybettiğini düşündükten sonra yapmıştır. Tüm bunlar, değer verilen bir uyarının kaybedilmesinin, siber zorbalığa yönelmedeki etkisini göstermektedir.

Değer Verilen Hedeflere Ulaşamama

Thomasz, okuldan atılmasının hemen ardından Krasuckaların evine yemeğe gider. Bu sayede Gabi ile yıllar sonra yeniden konuşabilme imkânı yakalayabileceğini düşünmektedir ancak Gabi ona karşı son derece ilgisiz ve umursamaz davranır. Thomasz'ın, amacına ulaşamaması, onun hırslarını daha da körükler.

Sosyal medyayı kullanma ve algı yaratma gücünün farkında olan Thomasz, birçok sosyal medya ajansına başvuruda bulunur ancak hiçbirinden olumlu yanıt alamaz. Bu durum, bireyler ve kurumlar hakkında, müşterilerinin istekleri doğrultusunda karalama kampanyaları düzenleyen bir şirkete alınabilmek için ilk linç kampanyasını düzenlemesine sebep olur. Dolayısıyla değer verilen hedeflere ilk etapta ulaşamaması, siber zorbalık içeren tüm faaliyetlerin başlatılmasında etkili olmuştur. Thomasz'ın linç kampanyaları yürütmek konusundaki başarısı hem hayalini kurduğu saygınlığı hem de Gabi'nin ilgisini kazanmasını sağlar.

Olumsuz Bir Durumla Tehdit Edilme

Filmde olumsuz bir durumla tehdit edilmenin siber zorbalığa yönelmedeki etkisi, değer verilen bir uyarının kaybedilmesi ya da değer verilen hedeflere ulaşamaması kadar belirgin değildir. Ancak Thomasz, hırslı ve saplantılı bir kişiliğe sahip olduğundan onu aşağılayan veya kabul etmeyen herkesi bir tehdit olarak görmektedir. Yine de siber zorbalığa yönelmesindeki sebepler arasında kendisine yönelik bir tehdit bulunmamaktadır.

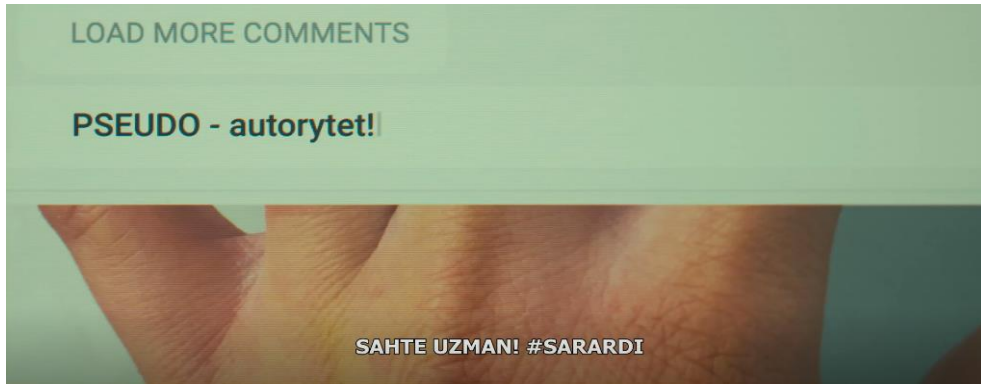
Dolayısıyla genel gerginlik kuramında sözü edilen zorbalık nedenlerinin siber zorbalık için de geçerli olduğu bu filmde de gösterilmiştir. Kahramanın özellikle aşağılanma, öfke ve intikam duygusuyla siber zorbalık yaptığı tespit edilmiştir.

Siber Zorbalık Türleri Bağlamında Analiz

Kahramanın, siber zorbalık türlerinden hangilerini taşıdığını tespit etmek amacıyla Willard'ın tespit ettiği siber zorbalık türleri göz önünde bulundurularak analiz yapılmıştır. Film incelendiğinde Thomasz'ın bunlar arasından, aşağılama, kimliğe bürünme, ifşa ve hile, kışkırtma eylemlerini gerçekleştiren siber zorba özelliği göstermektedir.

Karalama

Thomasz'ın işe alınabilmek için gerçekleştirdiği ilk siber zorbalık eylemi; sosyal medyada, zayıflamaya yarayan içecekler üreterek satan bir influenciara yönelik olmuştur. İçeceklerin içerisinde bulunan yoğun zerdeçalın vücudu sararttığına dair sahte paylaşımlarla hem içecekleri hem de bu içecekleri üreten kişiyi kötüleyerek bu kişinin toplum tarafından linç edilmesine sebep olmuştur.

Görsel 1: Karalama amaçlı paylaşım örneği 1

Görsel 2: Karalama amaçlı paylaşım örneği 2

Görsel 1 ve Görsel 2’de görüldüğü üzere “sarardı” etiketini kullanarak kötüleyici ve aşağılayıcı ifadeler ile kişiye ve onun ürünlerine karşı bir tepki oluşması sağlanmıştır. Kendisine gelen bu tepkilere, aşağılamalara ve hakaretlere dayanamayan influencer, ürünün satışlarını durdurarak sosyal medya hesaplarını kapatmak zorunda kalmıştır.

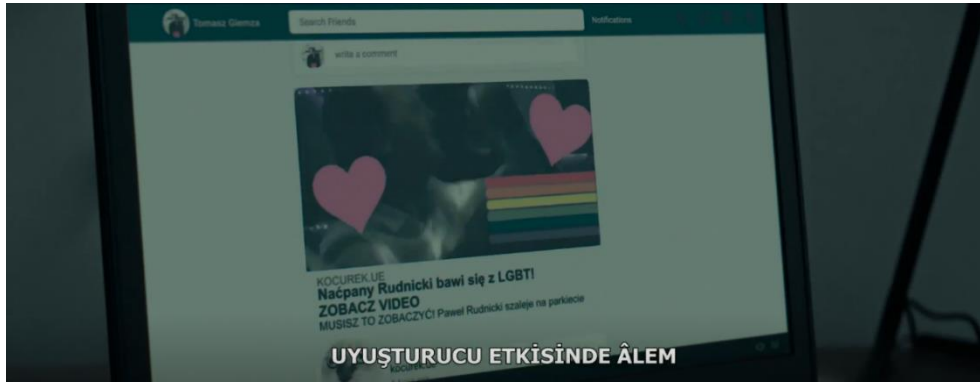
Kimliğe Bürünme

Thomasz, karalama kampanyaları düzenlemeye yönelik yaptığı paylaşımların hiçbirinde kendi kimliğini kullanmamaktadır. Bütün bu işlemleri sahte profiller satın alarak gerçekleştirmektedir. Bu profiller, Hintli bir adamdan, amaca ve hedef kitleye uygun olarak çok miktarda alınabilmektedir. Thomsz'ın "Hintli'den 80 sahte profil istedim. Çoğu 20-25 yaş arasındaki gençler. Facebook, Twitter... Rudnicki için birkaç caps yaptım. Boşanma, Pakistanlılar... hızla yayıldı." Repliğinden de anlaşılabilirdiği gibi her türlü platformdan her türlü kimliğe uygun sanal kimlikler oluşturularak düşünceler yayılabilmektedir.

Siber zorbalığın bu türünü kullanması, Thomasz'a birçok açıdan yarar sağlamaktadır. Bu sayede hem birden fazla profili aynı anda yönetme imkânı ile olayların daha hızlı yayılmasını sağlayabilmekte hem de kimliğini gizli tutarak olayların olumsuz sonuçlarından etkilenmemeyi başarabilmektedir.

İfşa ve Hile

Gabi ile görüşmesinin engellenmesi ve Gabi'nin hayatında başka biri olduğunu öğrenmesi ile birlikte intikam hırsı körüklenen Thomasz, Rudnicki'nin seçim kampanyasını daha hızlı çökertebilmek için bir şekilde onun şirketinde çalışmaya başlar. Kısa sürede Rudnicki'nin güvenini kazanan Thomasz, daha önceden hakkında LGBTİ+ olduğuna yönelik haberlerin çıktığı Rudnicki'yi, beraber yemeğe çıktıkları bir akşam, sarhoş eder ve Thomasz'ın onu kışkırtması sonucu öpüşürler. Bu görüntüleri, bir başkasının çekmesini sağlayan Thomasz, Görsel 3'te görüldüğü şekilde yayınlayarak kısa süre içerisinde yayılmasını sağlar.

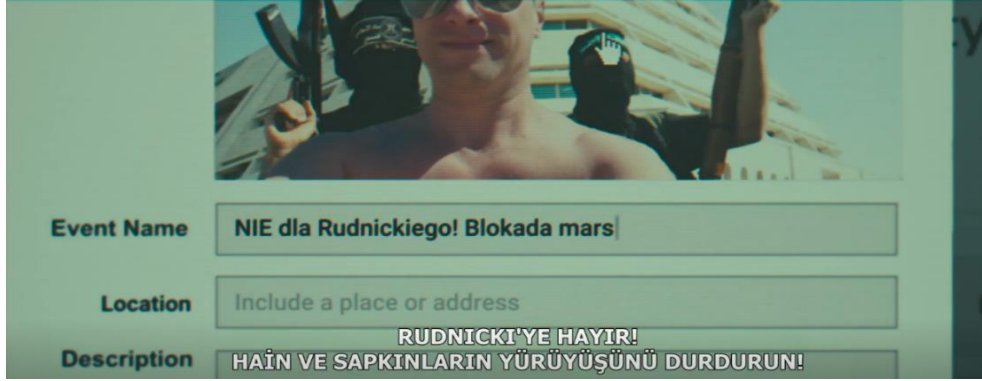

Görsel 3: Thomasz'ın, Rudnicki'nin özel görüntülerini ifşa eden paylaşımı

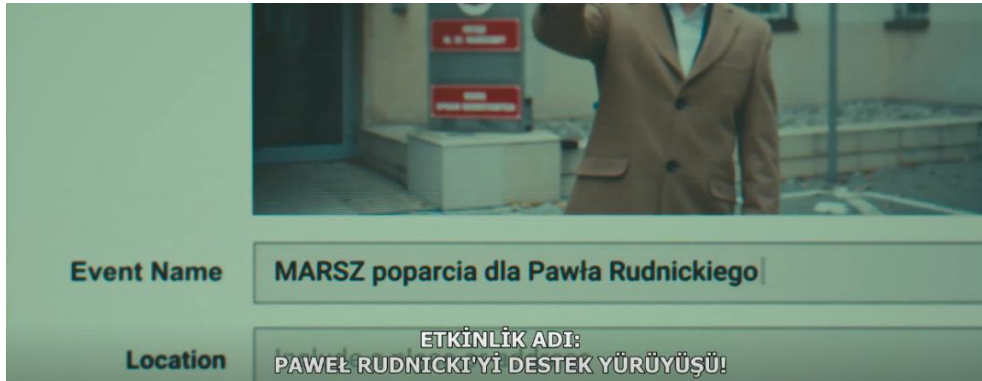
Rudnicki'ye ait bu çok özel görüntülerin hem çekilmesine hem de yayılmasına sebebiyet vererek Thomasz, siber zorbalığın ifşa ve hile biçimini etkin bir şekilde göstermiştir. Bu durum Rudnicki'nin itibarını büyük ölçüde zedelerken küçük bir azınlık tarafından ise destek görmesini sağlamıştır.

Kışkırtma

Thomasz'ın en belirgin olarak gösterdiği siber zorbalık türlerinden bir tanesinin kışkırtma olduğu görülmüştür. Polonya'da var olan ve filmin ilk sahnelerinde gösterilen sağ-sol çatışmalarının yarattığı toplumsal kargaşadan sıklıkla faydalanan Thomasz, bu kargaşanın Rudnicki üzerinden sosyal medyada başlatılarak sokaklara taşan şiddet olaylarının daha da artmasını sağlamak amacıyla sahip olduğu sahte profillerden iki farklı grup oluşturur.

Görsel 4: Thomasz'ın, Rudnicki'nin protesto edilmesi için oluşturduğu etkinlik daveti

Görsel 5: Thomasz'ın, Rudnicki'nin desteklenmesi için oluşturduğu etkinlik daveti

Rudnicki'ye destek ve karşıt olanlar için iki farklı yürüyüş etkinliği düzenleyen Thomasz, her iki grup için de karşı tarafa yönelik kışkırtıcı söylemler içeren paylaşımlarla etkinlikleri duyurur ve gerçek insanların da etkinliğe katılmalarını sağlar. Bu sayede Thomasz'ın sanal dünyada başlattığı kargaşa ilk defa gerçek dünyaya da taşınmış olur.

Trollük Özellikleri Bağlamında Analiz

Thomasz, büyük kitleleri galeyana getirecek paylaşımlar yapması ve bunu yaparken kendi gerçek kimliğini kullanmadığı için aslında tüm siber zorbalıklarının aynı zamanda trollük örneği de olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Ancak sosyal medyada trollüğün sinemaya nasıl yansıdığının daha iyi anlaşılabilmesi için Bishop tarafından yapılan trol tipleri kategorilendirmesi dikkate alınarak ayrıca bir

analiz yapılmıştır. Bu analiz sonucunda Thomasz'ın, Kinciler kategorisinden “intikamcı” ve “iconoclast”; kışkırtıcılar kategorisinden ise sömürücü troller grubuna girdiği tespit edilmiştir.

İntikamcı trollük

Thomasz, çevrimiçi bir ortamda haksızlığa uğramamış olsa da Krasucka ailesine duyduğu haksızlığa uğramışlık, öfke ve intikam hissi, Rudnicki'ye yönelik siber saldırıları ve linçleme kampanyalarında son derece etkili olmuştur. Bu nedenle Thomasz'ı intikamcı troller kapsamında değerlendirebilmek mümkündür.

Thomasz, Müslümanların Polonya sokaklarında kargaşa yarattığına ilişkin sahte videolar paylaşarak Rudnicki'nin onlara destek verdiğini ve Polonya'da bir İslam Başkenti kurmak istediğine ilişkin asılsız paylaşımlarıyla milliyetçileri Rudnicki'ye karşı örgütler. Bir yandan da radikal grupları faşizm düşmanlığı için kışkırtmakta ve toplumda kargaşa yaratmak istemektedir. Bu durumun asıl sebebi, Krasucka ailesinden kaynaklanan, “elitler” diye tabir ettiği zengin kesime duyduğu nefrettir.

Thomasz “Bizim gibilere hep tepeden bakacaklar.”

Guezek “Nasıl yani?”

Thomasz “Bizi tek kalemde silerler. Aşağılıyorlar görmüyor musun? Onlar için hep bir hiç olacaksın ve ben bir hiç değilim! Ben bir hiç değilim, anladın mı!”

Guezek “Anladım, sakın ol. Kimden bahsediyorsun?”

Thomasz “Elitlerden. Avrupalı elitlerden.”

Thomasz, dijital bir oyun aracılığıyla iletişime geçtiği, kendisi gibi dışlanan ve intikam duygusuyla, saygınlık kazanma isteği ile dolu Guezek ile yaptığı bu konuşmada son derece öfkeli ve üzgün görünmekte, elitlere duyduğu nefret ve intikam hissi net bir şekilde aktarılmaktadır. Yalnızca sosyal medyada değil gerçek hayatta da yaşanan haksızlık, kin ve intikam duygusunun, intikamcı trollük üzerinde etkili olduğu anlaşılmaktadır.

İconoclast Trollük

Filmde Müslümanlara yönelik kötüleme ve İslam düşmanlığı açıkça görülmektedir. Thomasz'ın, İslamlaşmayı Durdurun sayfasında bir yandan Müslümanları kötüleyen, aşağılayan ve bir düşman gibi gösteren paylaşımlarda bulunması, bir yandan da ülkesini ve dinini Müslümanlardan “korumak” isteyen milliyetçileri faşistlikle suçlayan paylaşımlar yapması, dini ve politik hislere planlı saldırganlık gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Görsel 6: Müslümanların ülkede kargaşa çıkardığına dair sahte videodan bir kesit

Görsel 7: Irk ayrımcılığına yönelik paylaşım Irk ayrımcılığına yönelik paylaşım

Filmde yalnızca dini değerlere değil belirli bir ırka yönelik saldırganca veya sadırganlığa teşvik edecek paylaşımlar yapıldığı da tespit edilmiştir. İslamcı olarak nitelendirilen siyahilere yönelik ayrımcılık ve diğerlerini kışkırtacak paylaşımlar yapıldığı dikkat çekmektedir. Tüm bunlar, Thomasz'ın, iconoclast trollük özelliği taşıdığını göstermektedir.

Sömürücü Trollük

Kışkırtıcılar kategorisinde bulunan sömürücü troller, başkalarının güvenini kazanıp onları kendi çıkarları doğrultusunda kullanabilmek için sömürü amacıyla paylaşım yapan trollerdir. Thomas da internet üzerinden değişik videolar çekerek takipçi kazanmaya çalışan, çok iyi silah kullanan ve Hristiyan kültürünün çökertilmeye çalışıldığına inanan, bu çöküşe karşı koyabilmek için insanların örgütlenmesini isteyen ve bunun için silah konusunda eğitici videolar hazırlayan Guezek'in kanalına, kurduğu "Müslümanlaşmayı Durdurun" sayfasından abone olur. Onun, milliyetçi duygularını sömürüp Polonya için savaşılmaya davet eder ancak asıl amacı, planladığı saldırıyı Guezek'e yaptırmaktır. Kendi çıkarları için Guezek'in milli duygularını sömürmesi ile Thomasz sömürücü trollük örneği göstermektedir.

Guezek "Benden ne istiyorsunuz?"

Thomasz "Hizmet."

Guezek "Nasıl bir hizmet?"

Thomasz "Olanları görmüyor musun? Karanlık güçler Avrupa'yı tehdit ediyor. Bu nedir biliyorsun Guezek."

Guezek "İşgal."

Thomasz "Planlı ve organize bir işgal. Bütün dünyamızın dayandığı temel değerleri tehdit eden, Müslüman gruplar Avrupa'ya akın ediyor. Bizi kim savunacak, elitler mi? Bak başımıza ne işler açtılar. Senden istediğimiz Avrupa'nın düşüşüne karşı koymamıza yardım etmen."

Thomasz, yaptığı bu konuşma ile Guezek'i bir "savaşçı" olmaya ikna eder ve Guezek, aslında Thomasz'ın planlarının en önemli parçası haline geldiğinin farkına varamaz. Trollüğün artık yalnızca sosyal medyada yapılan paylaşımlarla değil bir insanı kandırmaya yönelik her türlü eylemde kullanıldığı düşünüldüğünde Thomasz'ın açıkça sömürücü trollük yaptığı anlaşılmaktadır.

Linç Kültürü Bağlamında Analiz

Daha önce de belirtildiği üzere linç kültürü, herhangi bir kişi, grup, kurum veya markaya yönelik olarak başlatılabilmektedir. Film, linç eylemlerinin uygulandığı kişi ve gruplar bağlamında analiz edildiğinde; Thomasz'ın hedefinde, ilk olarak ünlü bir kişi (sosyal medya fenomeni ve onun yarattığı marka), daha sonrasında bir politik kişilik ve filmin sonlarına doğru ise kargaşa yaratmak amacıyla radikaller ve milliyetçiler bulunduğu görülmektedir. Linç kültürünü başlatan bileşenler bakımından analiz edildiğinde ise günah keçisi bulma ve kutuplaşma bileşenlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Günah keçisi Bulma

Türk Dil Kurumu (2019)'na göre günah keçisi; suç, kabahat vb. olumsuzlukların sebebi olarak gösterilen kişi, kurum, nesne olarak tanımlanmaktadır. Sosyal medyada artık herkes, herkesi günah keçisi ilan edebilmekte ve bu düşüncesini paylaşarak kendisine destek de sağlayabilmektedir. Bir kişinin veya bir şeyin, geniş kitlelerce günah keçisi olarak ilan edilmesi, onunla ilgili linç girişimlerinin başlamasına ve kısa sürede yayılmasına sebep olmaktadır.

Görsel 8: Thomasz'ın, Rudnicki'ye yönelik hedef gösterici paylaşımı

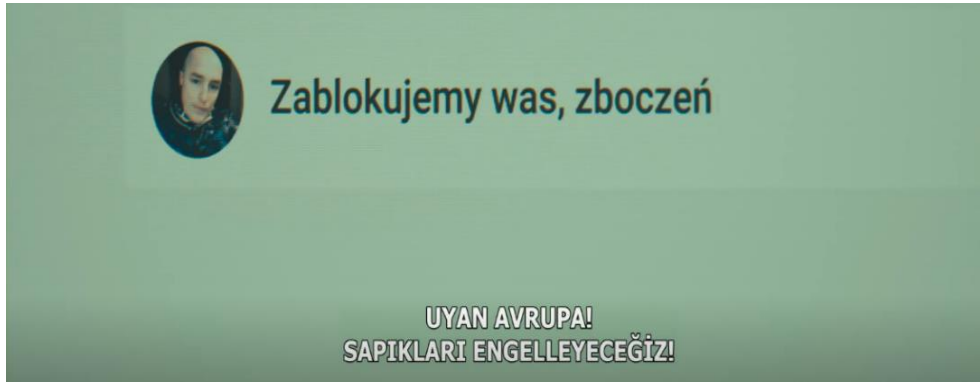
Thomasz'ın, Facebook'ta kurduğu İslamlaşmayı Durdurun sayfasında Rudnicki'yi hedef gösteren paylaşımlarda bulunması ve sonrasında tepki içerikli paylaşımlar yaparak diğer bireyleri kışkırtması, linç bileşenlerinden, günah keçisi bulmanın kullanıldığını yansıtmaktadır. Thomasz'ın, kurduğu sayfa üzerinden, Müslümanların ülkede kargaşa çıkardığına yönelik sahte videolar yayınlaması ve “Rudnicki onları burada istiyor. Ya siz?” gibi söylemlerle paylaşması, Onu direkt olarak milliyetçilerin hedefi haline getirmeye çalıştığının başka bir göstergesidir. Thomasz'ın, Rudnicki'yi Müslümanların ülkeye girmesine izin vererek bir İslam Başkenti kurma idealiyle tüm bu kargaşaların sorumlusu olarak göstermesi, onun toplum tarafından linçlenmesine neden olmuştur.

Kutuplaşma

Filmin daha ilk sahnelerinde Polonya'da yaşanan sağ-sol çatışmalarının sokaklarda yarattığı kargaşa ortamı gösterilmektedir. Böylelikle seyirciye bu olayların, filmin odak noktası olacağı hissettirilmektedir. Bu çatışmalar, Thomasz'a hayalini kurduğu kaosu yaratabilmek için büyük bir fırsat vermiştir. Thomasz'ın bu amacı doğrultusunda sahte hesaplardan yaptığı milliyetçi ve radikal söylemler içeren paylaşımlarla bireylerin iki gruba ayrılmasını sağlamıştır.

Thomasz'ın, radikal gruplar için açtığı sahte profillerde milliyetçilere; milliyetçiler için açtığı sahte profillerde de radikal gruplara karşı hakaret ve tahrik içeren paylaşımlarda bulunmuş ve diğer insanların da bunlara katılmasını sağlamıştır. Thomasz'ın bu uygulamasının başarılı olması ve gerçek şiddete dönüşmesi, kutuplaşmanın, filmde de linç kültürünün önemli bir bileşeni olarak kullanıldığını göstermektedir.

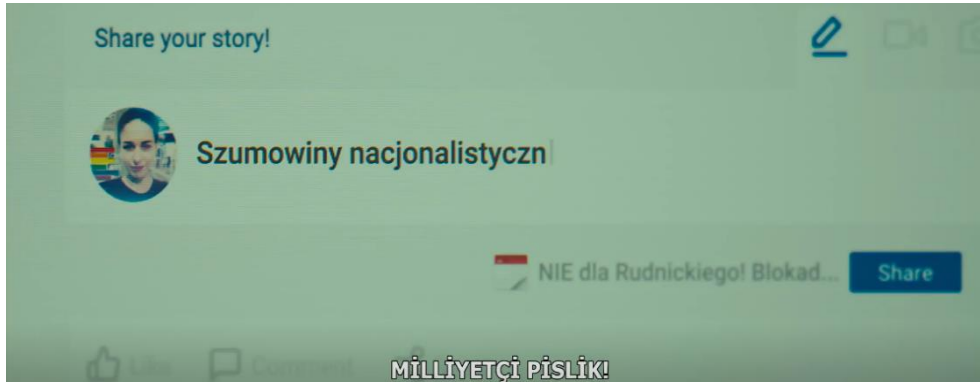
Thomasz'ın, linç girişimini başlatırken kullandığı ifadelerde milliyetçiler için çoğunlukla “faşistlik” vurgusu yaptığı, “ilkeller”, “aptallar” gibi söylemleri kullandığı görülmektedir. Radikallere yönelik olarak ise “sapıklar”, “sapkınlar”, “avamlar”, “ayaktakımı” gibi söylemlere başvurmuştur.

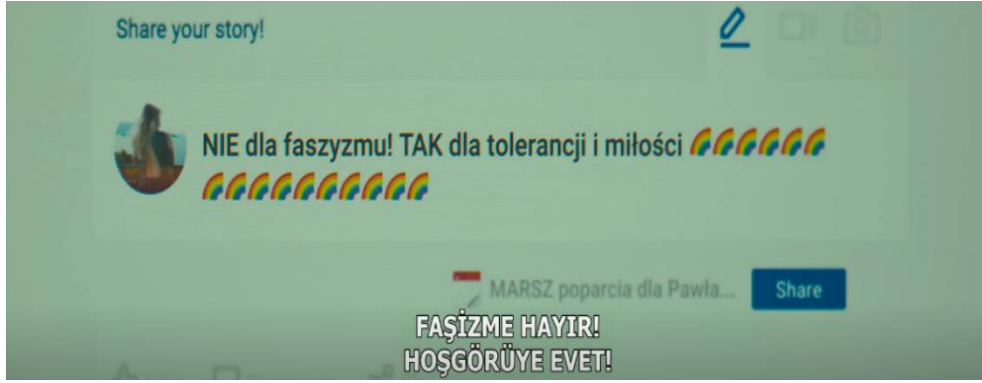
Görsel 9: Thomasz'ın radikalleri hedef alan paylaşımı 1

Görsel 10: Thomasz'ın radikalleri hedef alan paylaşımı 2

Görsel 11: Thomasz'ın milliyetçileri hedef alan paylaşımı 1

Görsel 12: Thomasz'ın milliyetçileri hedef alan paylaşımı 2

Thomasz'ın çalıştığı şirketin, müşterilerin isteği doğrultusunda her türlü kişi, grup veya kuruma karşı linç kültürü oluşturabilmesi ve bunda başarılı olması, sosyal medyanın linç kültürü yaratma ve hedefi yok edebilme gücünün ne denli yüksek olduğunu gözler önüne sermektedir. Thomasz'ın gerçekleştirdiği tüm trollük ve siber zorbalık eylemleri ile gerek bir fenomene veya Rudnicki'ye gerekse de hedeflediği gruplara yönelik başlattığı linç eylemlerinin her biri, sonucuna ulaşarak gerekli kargaşa ortamının oluşmasını sağlamıştır.

Thomasz'ın kışkırtmaları ile birlikte oluşan kaos yalnızca sosyal medya ortamında sınırlı kalmamış, oluşturduğu iki farklı yürüyüş etkinliğine milliyetçi ve radikal grupların yoğun katılımıyla sokağa da taşınmıştır. İki grubun karşı karşıya gelerek sanal şiddeti gerçek dünyaya taşıdıkları bu eylemi, Thomasz ise Rudnicki'ye destek veren gruptaymış gibi görünerek yalnızca sessizce izlemiştir.

Görsel 13: Thomasz'ın yarattığı linç kültürünün gerçek şiddete dönüşmesi

Filmin sonunda ise Thomasz'ın, sömürücü trollük yaparak milli duygularını sömürüp Rudnicki'ye ve Avrupalı elitlere karşı kışkırttığı Guezek, aralarında Rudnicki'nin ve onun rakibi olan diğer siyasetçinin de bulunduğu son derece kalabalık bir daveti basarak önüne çıkan herkesi öldürür. Thomasz, kahraman olabilme düşüncesiyle kendisini engellemek için onu durdurmaya çalışırken bıçağı Guezek'in elinden çekerek kendine saplar ve sanki saldırıyı durdurmaya çalışırken yaralanmış izlenimi verir. Bu sayede Guezek yakalanır ve Thomasz, hayalini kurduğu kahramanlığı aynı zamanda Gabi'yi

elde eder. Thomasz, Guezek ile bir oyun üzerinden, oyun karakterleri aracılığıyla iletişim kurduğu için Guezek, birilerinden emir aldığını ispatlayamaz ve Thomasz, istediklerinin tümünü kazanmış bir kahraman olarak işine geri döner.

Yaşanan tüm bu olaylar sosyal medyada başlatılan linç kültürünün gerçek dünyada da nasıl şiddete dönüşebildiğinin ve çok ciddi sonuçlar doğurabildiğinin bir göstergesi olarak sunulmuştur. Thomasz'ın, sebep oldukları karşısında hiçbir ceza almaması, aksine mükafatlandırılması ile trollerin algıyı yönetmede ne kadar başarılı olduklarının ve bireyleri, kendi harladıkları ateşin ortasına attıktan sonra nasıl geri çekilebildiklerinin gösterilmeye çalışıldığı söylenebilmektedir.

Sonuç

Filmler, her zaman içinde yaşanan çağı ve toplumsal olayları, durumları yansıtan bir ayna görevi görmüştür. Buna bağlı olarak toplumu şekillendiren bir unsur olan teknoloji ve teknoloji temelinde yaşanan olaylara da filmlerde sıklıkla değinilmektedir. Günümüzde en önemli teknolojik gelişmelerden biri olan ve hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelen internet teknolojileri ve sosyal medyanın, giderek artan bir biçimde, filmlerin ana konusu haline geldiği görülmektedir.

Bu çalışmada; sosyal medyanın karanlık yüzünü konu alan filmlerden The Hater filmi incelenmiştir. Sosyal medyanın yarattığı en büyük sorunlardan biri olan siber zorbalık, trollük ve linç kültürünün, filmde nasıl yansıtıldığının incelendiği çalışmada her bir kavram ayrı ayrı değerlendirilerek irdelenmiştir.

Çalışmanın temelini oluşturan genel gerginlik kuramında sözü edilen zorbalık nedenlerinin birçoğunun filmin ana karakteri tarafından yaşanmış olması, genel zorbalığa sebep olan durumların aynı zamanda siber zorbalığı da tetiklediğini bir kez daha göstermiştir. Bu anlamda çalışma, genel zorbalık ile siber zorbalık arasında pozitif bağlantı kuran, literatürdeki diğer çalışmalarla uyumludur.

Filmde değinilen siber zorbalık türleri ile hem ünlü birine ve markaya (karalama) hem bir politikacıya yönelik olarak (ifşa ve hile), hem de belirli gruplara (kışkırtma) yönelik olarak siber zorbalığın nasıl gerçekleştirildiği çok boyutlu şekilde aktarılmıştır. Karakterin, tüm bunları sahte kimliklerle gerçekleştirmesi, siber zorbalık türlerinden kimliğe bürünme ile trollük arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır.

Trollük ve siber zorbalık arasındaki altı çizilen bir başka bağlantı ise bireyin intikamcı ve sömürücü trollük özellikleri göstermesi ve hem siber zorbalığın hem de bu trol özelliklerinin temelinde öfke ve intikam duygusunun bulunmasıdır. Dolayısıyla bireyi siber zorbalığa iten genel gerginlik nedenlerinin trollüğe de etki ettiğinin vurgulandığını söyleyebilmek mümkündür. Birçok trol grubu arasından kinciler grubundan intikamcı ve iconoclast; kışkırtıcılar grubundan sömürücü trollüğün ön plana çıkarılmış olması; halkın milli ve dini değerlerinin risk altında olduğunu düşündüğü durumlarda troller

tarafından yaratılan manipülasyona daha açık olduklarını ifade edebilmek için doğru tercihler olduğu söylenebilmektedir.

Kısacası film; başından sonuna değin bir kişinin neden siber zorbalığa yönelebileceğini, siber zorbanın ve trollerin hangi eylemlerde bulunabilecekleri ve bunun toplum üzerindeki etkisini gerçeklerle uyumlu bir biçimde yansıtmıştır. Diğer çalışmalarda da sıklıkla vurgulandığı gibi, filmde de ne, kim veya kimler olduğu fark etmeksizin herkesin ve her şeyin siber zorbalığa ya da linç kültürüne maruz kalabileceği açıkça ifade edilmektedir. Tek bir trol tarafından yaratılan toplumsal kutuplaşma ve bir günah keçisinin ortaya atılmasıyla sosyal medyada başlayan linç kültürünün önce sokağa taşması daha sonra da kanlı biten bir saldırıya dönüşmesi ile sanal ve gerçek dünya arasındaki ince çizginin, trollük eylemleriyle nasıl aşılabildiği, çarpıcı bir şekilde gösterilerek bu eylemlere inanmanın sonuçları vurgulanmıştır. Thomasz'ın, yaptıklarının cezasını çekmemesi ile sosyal medyada gerçek kimliği gizleyebilme imkânının trollük eylemleri gerçekleştirebilmeyi kolaylaştırdığının da altı çizilmektedir.

Toplumsal ayaklanmaların yaşandığı dönemlerde sosyal medya trolleri tarafından yayılan sahte bilgilerin, olayların kızışması üzerindeki etkisi düşünüldüğünde toplumsal ayrışmalar ve trollük arasındaki ilişkinin filmde, gerçek dünya ile uyumlu şekilde işlendiğini söyleyebilmek mümkündür. Dolayısıyla film; siber zorbalık, trollük ve linç kültürünü farklı boyutlarıyla ve birebir gerçek hayatta yaşandığı gibi aktarmıştır.

Bu çalışmada sosyal medyanın karanlık yüzünün sinemaya yansması; siber zorbalık, trollük ve linç kültürü bağlamında incelenmiştir. İncelemenin yalnızca The Hater filmi üzerinden yapılmış olması, çalışmanın kısıtlılığını oluşturmaktadır. Bundan sonraki çalışmalarda sosyal medyayı temel alan farklı filmlerin karşılıklı olarak analiz edilmesi önerilmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

“Sosyal Medyada Siber Zorbalık, Trollük ve Linç Kültürünün Sinemaya Yansması: The Hater Filmi İncelemesi” başlıklı makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Aloğlu, E. (2018). Sosyolojik perspektiften linç ve toplumsal şiddet sarmalı, *Sosyoloji Dergisi*, (38), 219-230.
- Agnew, R. (2001). Building on the foundation of general strain theory: Specifying the types of strain most likely to lead to crime and delinquency. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 38(4), 319-361. <https://doi.org/10.1177/0022427801038004001>
- Akgül, G. (2020). Siber zorbalığın nedenleri üzerine kuramsal açıklamalar. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, 1(2), 149-167.
- Arjun, S., & Rai, S. (2018). Crime by the commons, emerging trend in social media. *Journal of Content, Community and Communication*, 4, 35-41. <https://doi.org/10.31620/JCCC.12.18/07>

- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>
- Beyazperde (2020). *The Hater*. <https://www.beyazperde.com/filmler/film-284831/> (Erişim 30.10.2021).
- Binark, F. M., Karataş, Ş., Çomu, T., & Koca, E. (2015). Türkiye’de Twitter’da Trol Kültürü. *Toplum Ve Bilim*, 124–157.
- Bishop, J. (2014a). Representations of “trolls” in mass media communication: A review of media-texts and moral panics relating to “internet trolling”. *Int. J. Web Based Communities*, 10(1), 7-24. <https://doi.org/10.1504/IJWBC.2014.058384>
- Bishop, J. (2014b). The psychology of trolling and lurking: The role of defriending and gamification for increasing participation in online communities using seductive narratives. *Centre for Research into Online Communities and E-Learning Systems*, UK, 160-176 <https://doi.org/10.4018/978-1-4666-5071-8.CH010>
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Buckels, E. E., Trapnell, P. D., & Paulhus, D. L. (2014). Trolls Just Want to Have Fun. *Personality and Individual Differences*, 67, 97-102. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.016>.
- Campbell, M. (2005). Cyber bullying: An old problem in a new guise?. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 15(1), 68-76. doi:10.1375/ajgc.15.1.68.
- Çakır, M. (2020). Dijital çağın sanal zorbalık ile imtihanı: Unfriended, Dark Web filmi örneği. *Gençlik ve Dijital Çağ*, 69.
- Dinç Kırılı, E. S. (2020). Sosyal medya ortamlarında siber zorbalık: Lise öğrencilerinin siber zorbalık deneyimlerinin incelenmesi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 4 (1), 24-39.
- Doğan, D., Çınar, M. & Seferoğlu, S.S. (2017). Sosyal medyanın karanlık yüzleri trollerle ilgili bir inceleme, H.F. Odabaşı, B. Akkoyunlu & A. İşman (Eds), içinde, *Eğitim Teknolojileri Okumaları*, (ss. 887-915), Tojet ve Sakarya Üniversitesi, Adapazarı.
- End Now Foundation (2021). *Detect Cyber Bullying*. https://www.endnowfoundation.org/detect_cyberbullying-php/ (Erişim 27. 10.2021)
- Erdur-Baker, O., & Kavşut, F. (2007). Akran zorbalığının yeni yüzü: siber zorbalık. *Eurasian Journal of Educational Research*, 27, 31-42.

- Hardaker, C. (2010). Trolling in asynchronous computer-mediated communication: From user discussions to academic definitions. *Journal of Politeness Research. Language, Behaviour, Culture*, 6(2). <https://doi.org/10.1515/jplr.2010.011>
- Hopkinson, C. (2013). Trolling in online discussions: From provocation to community-building. *Brno studies in English*, 39(1), 5-25. <https://doi.org/10.5817/BSE2013-1-1>.
- Jang, H., Song, J. & Kim, R. (2014). Does the offline bully-victimization influence cyberbullying behavior among youths? Application of general strain theory. *Computers in Human Behavior*, 31, 85-93. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.10.007>
- Karakış, C. Ç. (2020). *Nefret Söylemi Linç İlişkisi: Türkiye’de Nefret Temelli Linç*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, İstanbul.
- Keskin, K. (2018). *Sosyal Linç ve Siber Zorbalık Nedir?* <https://www.brandingturkiye.com/sosyal-linc-ve-siber-zorbalik-nedir/> (Erişim 29.10.2021).
- Lee, K., Herawati, D. M., & Aliagan, I. Z. (2021). Cybercrime representation in the film “Unfriended: Dark Web”. *Aspiration Journal*, 2(1), 71-99.
- Lianos, H., & McGrath, A. (2018). Can the general theory of crime and general strain theory explain cyberbullying perpetration?. *Crime & Delinquency*, 64(5), 674-700. <https://doi.org/10.1177/0011128717714204>
- Mercimek, B., Yaman, N. D., Kelek, A., & Odabaşı, H. F. (2015). Dijital dünyanın yeni gerçeği: Troller. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 67-77.
- Mihaylov, T., Georgiev, G., & Nakov, P. (2015). Finding opinion manipulation trolls in news community forums. *Proceedings of the Nineteenth Conference on Computational Natural Language Learning*, 310-314, <https://doi.org/10.18653/v1/K15-1032>
- Moon, B., Blurton, D., & McCluskey, J. D. (2008). General strain theory and delinquency: Focusing on the influences of key strain characteristics on delinquency. *Crime & Delinquency*, 54(4), 582-613. <https://doi.org/10.1177/0011128707301627>
- Montti, R. (2020). *The Top 25 Movies About Social Media to Add to Your Watch List*, <https://www.searchenginejournal.com/social-media-movies/313503/#close> (Erişim 29.10.2021).
- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2011). Traditional and nontraditional bullying among youth: A test of general strain theory. *Youth & Society*, 43(2), 727-751. <https://doi.org/10.1177/0044118X10366951>
- Rachamilla, A. (2021). *Trolling and its Impact on Social Media*, <https://www.endnowfoundation.org/trolling-and-its-impact-on-social->

media/#:~:text=At%20an%20average%20at%20least,almost%20every%20corner%20of%20Internet. (Erişim 27.10.2021).

Saka, E. (2016). Siyasi trollük örneği olarak aktroller. *Birikim*, 322, 17-21.

Sanchez, M. T (2016). Cyberbullying, general strain theory, and the moderating effect of anonymity in college students. *Master of Science in Criminal Justice Theses & (Pre-2016) Policy Research Projects*. 3.

Smith, P. K. (2016). Bullying: Definition, types, causes, consequences and intervention. *Social and Personality Psychology Compass*, 10(9), 519-532. <https://doi.org/10.1111/spc3.12266>

Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(4), 376-385. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x>

Türk, G. D. (2017). *Sanal Dünyada Linç Kültürü. Medya Çağında İletişim*, İstanbul: Çizgi.

Willard, N. E. (2007). Cyberbullying and cyberthreats: Responding to The Challenge Of Online SocialAggression, Threats, and Distress.Champaign, IL, US: Research Press.

Yiğit, M. F. & Seferoğlu, S. S. (2017). Siber zorbalıkla ilişkili faktörler ve olası çözüm önerileri üzerine bir inceleme. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 4(2), 13-49.

Extended Abstract

Social media has brought some negatives besides it has created positives changes and transformations in almost every aspect of life. Social media users as well as can use their real identities and photos, they can exist with different names and photos in the virtual environment. The abuse of this anonymity advantage provided by social media by some individuals may not only affect users in the virtual world but also cause negative consequences for the individual or social level in real life.

Individuals, thanks to the freedom of using different identities, can carry out various forms of bullying against a certain person or group on social media and can cause chaos by creating manipulation by "trolling"; as a result of this, lynching can attempt against that person or group start and these lynching attempts can grow and multiply and create a lynching culture in the social media environment. These events, which can be considered a dark face to social media, and the problems that caused of these events be in position to a great many increased nowadays and subject to cinema movies.

As the impact of social media on human life increases, the number of movies that deal with the dark sides of these ducts and their effects is also increasing. In this study, it is aimed to determine how the culture of cyberbullying, trolling, and lynching culture in social media is transferred to the movie screen. The Hater movie which chooses as a sample is in line with the purpose of the study because it is focusing story of Thomsz, who works in an agency that is active so as to defame the targeted person or persons by trolling on social media and by initiating lynching actions.

The study had first been examined by document analysis method; according to the general strain theory which mentions in the literature part of the study, based on the reasons that push the individual to bullying, what are the reasons that initiate cyberbullying; it had been determined which of the types of cyberbullying and troll characteristics the hero carries and what the components that make up the lynching culture in this movie, and these components were subjected to descriptive analysis. In addition to this, it had also been mentioned who was exposed to the culture of lynching.

*According to the result of the study, the reasons that push the main character of the movie to cyberbullying; are that the loss of a valued stimulus, the inability to reach the valued goals, and he is threaten with of a negative situation. It had been determined that the hero showed from cyberbullying types one of; defamation, disclosure and deception, impersonation and incitement; as to from troll types, it had been determined that it showed vengeful trolling, iconoclast trolling and exploitative trolling features. When the film had been examined in terms of the components that make up the lynching culture, it had been seen that these components are finding scapegoat and polarization. In addition, it had also been touched on how the lynching culture, which started in the virtual environment, spread to the real world and how the virtual violence against the targeted people turned into physical violence, and so had been displayed the real results of virtual actions. The fact that the analysis was made only on the movie *The Hater* constitutes the limitation of the study. In future studies, it is suggested that different films based on social media should be analyzed mutually.*

